

Софийска вода

Експлоатационни предизвикателства и нови изисквания към ВИК операторите за качеството на питейните води

ПСПВ «Бистрица» – филтърен корпус

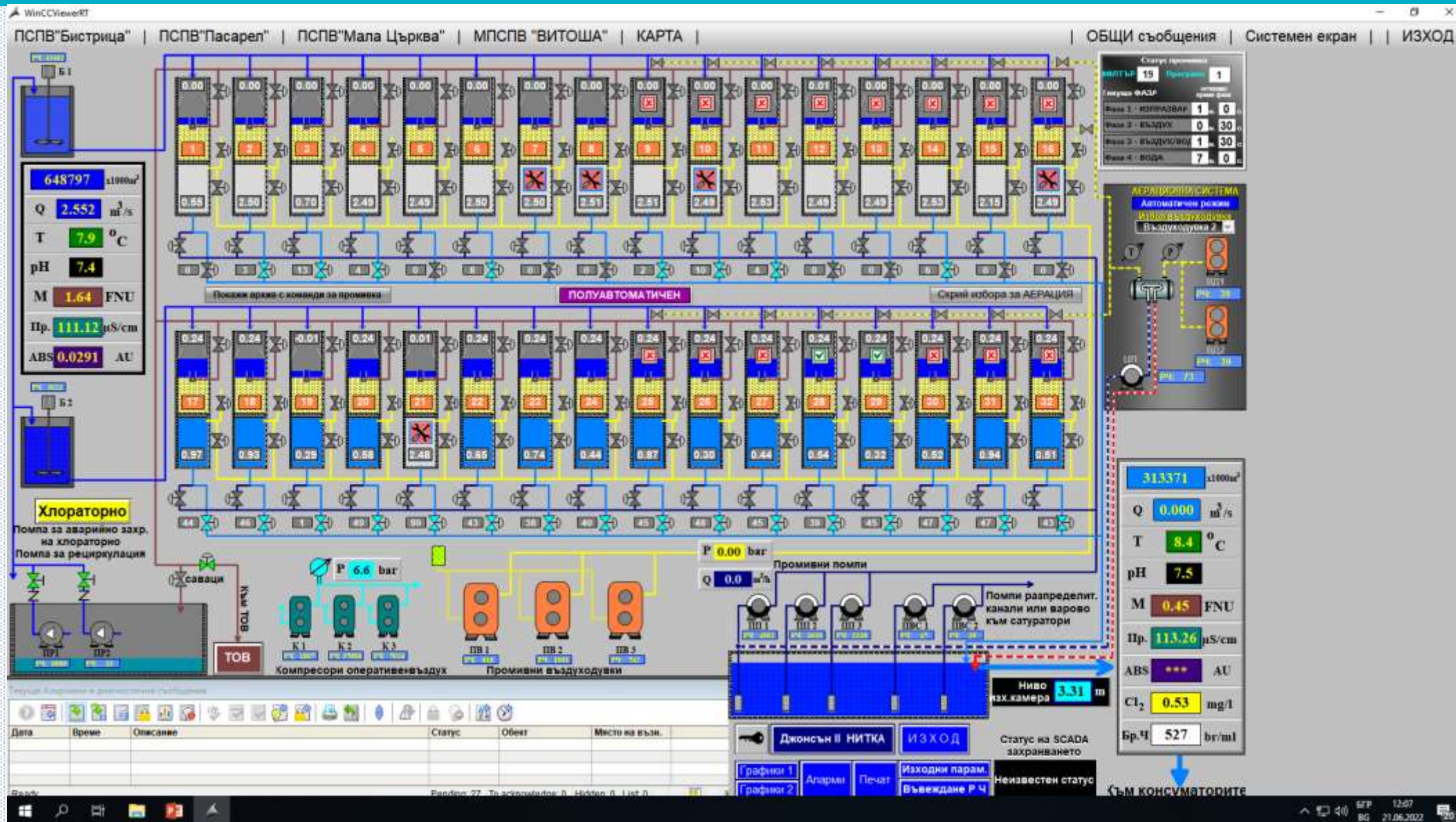
28.6.2022 г.

- **Проектно решение и основни експлоатационни проблеми**

- Едностъпална схема, проектен капацитет $6,5\text{m}^3/\text{s}$, 32броя еднослойни пясъчни филтри, усреднена проектна скорост на филтрация $5,22\text{m}/\text{h}$
- Работен капацитет около $3,2\text{m}^3/\text{s}$, работят селективно между 16-20броя филтри
- Физико-химично пречистване – предхлориране, коагулационна обработка, обеззаразяване на изход станция, предвидена допълнителна обработка с варно мляко и избистрена варна вода
- Проектни реагенти – хлор, алуминиев сулфат, вар, флокулант - АСК
- Непречистена вода – характерна ниска мътност в диапазона 0-2FNU около 234дни в годината, неутрално рН около 7,2, ниска температура в диапазона $4 - 10^\circ\text{C}$, епизодични(сезонни) скокообразни появи на фитопланктон, алуминий и микробиология (общи коли форми, клостридиум перфрингенс)
- Преоразмерени съоръжения в т.ч. закрити разпределителни канали - ниски скорости, способност към образуване на утайки в крайните им участъци
- От 2012година използваме комбиниран коагулант-флокулант алуминиев хлорид хидроксит сулфат (алуминиев полимер) BDS-EN 17034 / 2018

ПСПВ «Бистрица» – технологична схема

Нови елементи в технологичната схема с цел подобряване качеството на водата и намаляване загубите на вода

- През 2014 година изградена аерационна система в закритите разпределителни канали пред филтрите за изваждане на задържаните утайки и изплували вещества в крайните им участъци

Нови елементи в технологичната схема с цел подобряване качеството на водата и намаляване загубите на вода

- В периода 2013-2019 години се извършиха редица локални подобрения на съоръженията с цел намаляване загубите на вода от лоша водоплътност на бетона и неуплътнени затворни саваци към пречиствателните съоръжения:
  - Вътрешни и външни хидроизолации – входно съоръжение, изходна камера, резервоар за собствени нужди
  - Подменени са всички клапи на филтрите и дренажна арматура
  - Монтирани бяха нови водозаборни саваци в разпределителните канали 128бр
  - Проектирана и изградена нова дренажна система на филтър №2 тип „Леополд“
  - С цел по-висока сигурност и гъвкавост в управлението на процеса на филтрация беше диференцирано управлението на филтрите по групи от по 4 филтъра и създадена възможност управление на всеки филтър освен от СКАДА, така също и с един мобилен панел.

Нови елементи в технологичната схема с цел подобряване качеството на водата и намаляване загубите на вода

- В края на 2021 година беше възстановена системата за връщане на една част от технологичните отпадъчни води (така наречения „последен филтрат“), което спестява около 90m³ при всяка обратна промивка. На годишна база биха се спестили около 250000куб.м вода

28.6.2022 г.

През следващите няколко години сме си поставили следните амбициозни цели за намаляване на загубите на вода за технологични нужди и подобряване качеството на пречистените води:

- Разширяване гамата на уредите за он-лайн мониторинг на входящата и изходяща вода от ПСПВ в т.ч. доставка и монтаж на лазерни мътномери на изход от всеки филтър, анализатор за алуминий, монитори за ТОВ
- Изцяло връщане на вход ПСПВ „Бистрица“ на избистрените технологични отпадъчни води. В момента се провежда мониторинг на качествата на избистрените технологични отпадъчни води.
- Изграждане на стъпало за допълнително UV обеззаразяване на водата на изход ПСПВ. Направено е проучване на пазара и сме в процес на финализиране на тръжната процедура.
- Постигане на енергийна независимост чрез изграждане на соларен парк. Проучват се техническите възможности и финансовата рамка.

Определяне на оптимална доза на коагулант в ПСПВ

От 2018 година за по-прецизно определяне на дозата на коагуланта се закупи лабораторен уред измерващ „дзета потенциала“ на частиците - Zetasizer – Nano-7

- На базата на качествените показатели, на суровата вода периодична се извърша изпитване за оптимално дозиране на коагулант чрез „Джар тест“.
- Оптималната доза на реагента се определя по методика приета от ф-ма „Degramont“.
- Следва изпитване на суровата вода за мътност, активна реакция, алуминий, желязо и Z-потенциал.

Дзетаметър – принцип на действие

Структура на двоен електрически слой

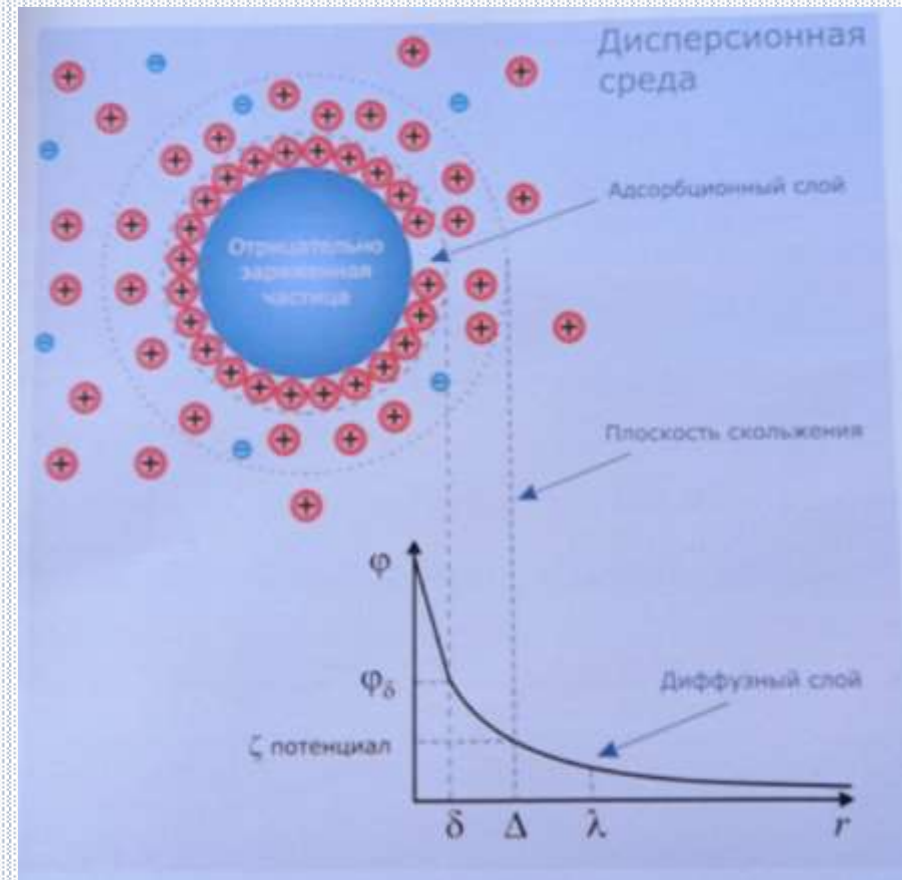
Образуването на електрически двоен слой, води до образуването на електрически потенциал. Той намалява с разстоянието и неговата стойност в различни точки съответства на:

Повърхностен потенциал φ_0

Потенциал на адсорбционния слой φ_δ

Дзета потенциал ζ

Равнината на приплъзване лежи на границата между адсорбционния слой и дифузния слой и се нарича електрически или дзета потенциал.

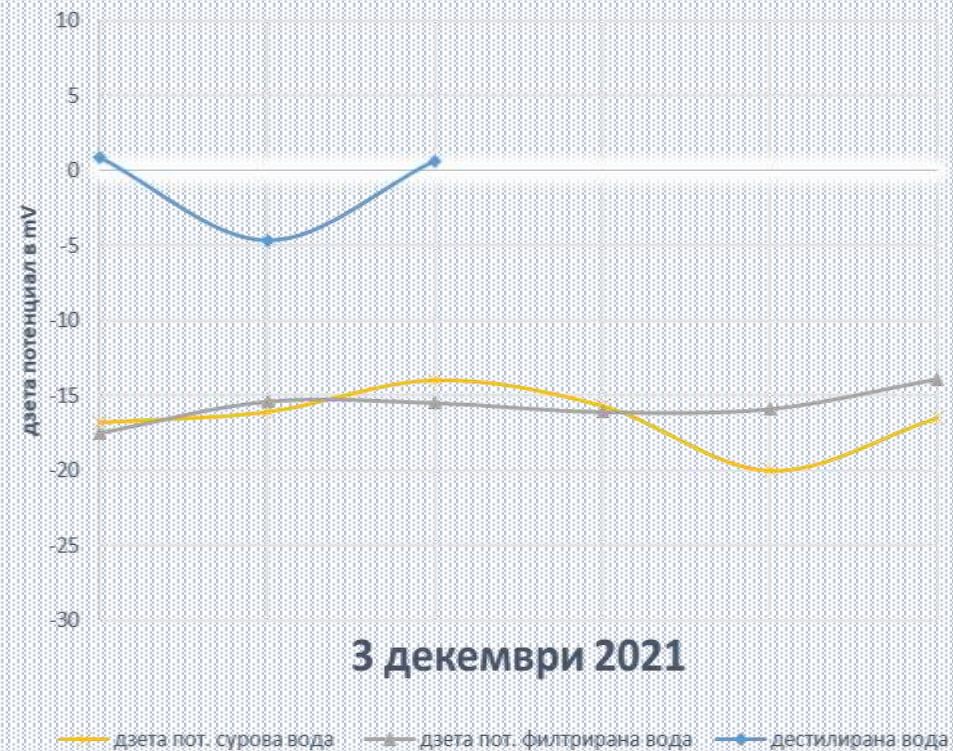

Приложение на дзетаметъра при определяне на оптимална доза

- Дзета потенциалът се използва от дълго време, за да помогне за намалване на дозите на коагулантите използвани за пречистване.
- Дзета потенциалът е мярка за електрически потенциал между частиците и показва отблъскването взаимодействие между тях.
- Нулев z-потенциал означава, че условията за натрупване на замърсители са минимизирани.
- Проби на които z-потенциалът е / -5 mV до+ 5 mV/ е доказано минимално съдържание на TOC- (Total Organic Carbon)

ПСПВ Бистрица
измервания с дзета метър

3 декември 2021

Измерване да проби от „ Джар тест “ за z-потенциал от 2022 год.

Record	Type	Sample Name	Measurement Date and Time	T °C	Z-Ave d.nm	PdI	Aggregation Index	ZP mV
1448	Zeta	Deionizirana voda 1	01.04.2022 11:13		10			-4.77
1449	Zeta	Deionizirana voda 2	01.04.2022 11:16		10			-4.06
1450	Zeta	Deionizirana voda 3	01.04.2022 11:17		10			-4.62
1451	Zeta	Stand- r-r -40mV +/- 5,8 mV 1	01.04.2022 11:38		10			-44.6
1452	Zeta	Stand- r-r -40mV +/- 5,8 mV 2	01.04.2022 11:41		10			-43.5
1453	Zeta	Stand- r-r -40mV +/- 5,8 mV 3	01.04.2022 11:42		10			-46
1454	Zeta	Deionizirana voda 1	01.04.2022 11:46		10			-3.38
1455	Zeta	Deionizirana voda 2	01.04.2022 11:49		10			-4.6
1456	Zeta	Deionizirana voda 3	01.04.2022 11:50		10			-0.711
1457	Zeta	Панчарево Джар тест -5,6 µl/l 1	01.04.2022 12:02		10			-14.2
1458	Zeta	Панчарево Джар тест -5,6 µl/l 2	01.04.2022 12:05		10			-15.1
1459	Zeta	Панчарево Джар тест -5,6 µl/l 3	01.04.2022 12:06		10			-14
1460	Zeta	Панчарево Джар тест -5,6 µl/l -1	01.04.2022 12:10		10			-16
1461	Zeta	Панчарево Джар тест -5,6 µl/l -2	01.04.2022 12:13		10			-15.8
1462	Zeta	Панчарево Джар тест -5,6 µl/l -3	01.04.2022 12:14		10			-14.8
1463	Zeta	Панчарево Джар тест -8,8 µl/l 1	01.04.2022 12:21		10			-4.18
1464	Zeta	Панчарево Джар тест -8,8 µl/l 2	01.04.2022 12:24		10			-3.3
1465	Zeta	Панчарево Джар тест -8,8 µl/l 3	01.04.2022 12:25		10			-2.31
1466	Zeta	Панчарево Джар тест LBF-Extra -8,8 µl/l 1	01.04.2022 12:28		10			-5.71

Измерване да проби от „ Джар тест “ за z-потенциал от 2019 год.

Record	Type	Sample Name	Measurement Date and Time	T °C	Z-Ave d.nm	Pdl	Aggregation Index	ZP mV
238	Zeta	Deionizirana voda-1 1	13.03.2019 10:13		10			-0.785
239	Zeta	Deionizirana voda-1 2	13.03.2019 10:16		10			0.0561
240	Zeta	Deionizirana voda-1 3	13.03.2019 10:17		10			-2.5
241	Zeta	Deionizirana voda-2 1	13.03.2019 10:44		10			-1.54
242	Zeta	Deionizirana voda-2 2	13.03.2019 10:47		10			-1.06
253	Zeta	Jar-test -19,4 µl/l -1	13.03.2019 11:42		10			+2.45
254	Zeta	Jar-test -19,4 µl/l - 2	13.03.2019 11:45		10			+2.683
255	Zeta	Jar-test -19,4 µl/l - 3	13.03.2019 11:46		10			+1.64
256	Zeta	Jar-test -19,4 µl/l - 1	13.03.2019 11:48		10			+2.14
257	Zeta	Jar-test -19,4 µl/l - 2	13.03.2019 11:52		10			+5.42
258	Zeta	Jar-test -19,4 µl/l - 3	13.03.2019 11:53		10			+2.21
259	Zeta	Jar-test -19,4 µl/l - 1	13.03.2019 11:55		10			+3.25
260	Zeta	Jar-test -19,4 µl/l - 2	13.03.2019 11:58		10			+1.09
261	Zeta	Deionizirana voda-1	13.03.2019 11:59		10			-0.76
262	Zeta	Jar-test -10 µl/l - 1	13.03.2019 12:02		10			-2.33
263	Zeta	Jar-test -10 µl/l - 2	13.03.2019 12:06		10			-2.76
264	Zeta	Jar-test -10 µl/l - 3	13.03.2019 12:07		10			-3.9
265	Zeta	Jar-test -7 µl/l -2 1	13.03.2019 12:09		10			-4.73
266	Zeta	Jar-test -7 µl/l -2 2	13.03.2019 12:12		10			-7.96

Изпитване на сурова вода и последващ анализ за определяне на оптимална доза

25.06.2020 год. Сурова вода на ПСПВ „Бистрица“ при мътност **2,30 FNU** и темп -- 9,8 °C;

Работна доза за деня при работа на станцията е **1,9 µl/l - ЛБФ-19**

Доза: ЛБФ-19	1,4 µl/l	1,9 µl/l	3,9 µl/l	7,7 µl/l	9,6 µl/l
Оценка на флокулите	10 мин. ситни флокули едва забележими /оценка 2/ 19 мин. ситни флокули /оценка 4/	6 мин. ситни флокули /оценка 4/ 17 мин. флокули. /оценка 8/	5 мин. ситни флок--- /оценка 4/ 15 мин. едри флок – /оценка 8/ 20 мин. дребни флок--- /оценка 10/	2-ра мин. ситни фл.; /оценка 2/ 14-мин. едри фл 19-мин. край на фл; /оценка 10/	2-ра мин. дребни фл. /оценка- 4/ 12 мин. едри флокули 17 мин край на флокулация; /оценка 10/
Начало и край на флокулация	10 мин/19 мин	6 мин/17 мин	5 мин/20 мин.	2 мин./ 19 мин	2 мин /17 мин.
Мътност /FNU/	0.35 FNU	0,41 FNU	0,21 FNU	0,18 FNU	0,13 FNU
pH	7.61	7.58	7.41	7.43	7.49
Al ³⁺ /µg/l/	308 µg/l	297 µg/l	148 µg/l	115 µg/l	95 µg/l
z- potent /mV/ средно от три измервания	-9,0 mV	-6,0mV	-4,0mV	-2.5mV	+1,5mV
Fe ^{2+ 3+} /µg/l/	56 µg/l	59 µg/l	26 µg/l	21 µg/l	14 µg/l
Mn ²⁺ /µg/l/	3 µg/l	3 µg/l	2 µg/l	1 µg/l	2 µg/l

- **Нови параметри, промени в границите на някои съществуващи параметри, лист с вещества под наблюдение**
  - **Нови параметри**
    - **Бисфенол А** 2,5 µg/l
    - **Хлорати и Хлорити** - 0,25 mg/l за всеки. Стойността на показателя 0,70 mg/l се прилага в случаите, когато даден метод за дезинфекция, който генерира хлорати, по-специално хлорен диоксид, се използва за дезинфекция на водата, предназначена за консумация от човека. Когато е възможно и без да се нарушава дезинфекцията държавите членки се стараят да постигнат по-ниска стойност. Този показател се измерва само ако се използват такива методи за дезинфекция.
    - **Халооцетни киселини** 60 µg/l Този показател се измерва само в случаите, когато методите за дезинфекция, които могат да генерират халооцетни киселини, се използват за дезинфекция на водата, предназначена за консумация от човека. Това е сумата от следните пет представителни вещества: монохлоро-, дихлоро- и трихлорооцетна киселина и моно- и дибромооцетна киселина.

- **Микроцистин-LR** 1,0 µg/l Този показател се измерва само в случай на потенциален цъфтеж във водоизточника (увеличаване на гъстотата на цианобактериалните клетки или потенциала за образуване на цъфтеж).
- **общо PFAS** 0,50 µg/l „общо PFAS“ означава съвкупността от пер- и полифлуороалкилирани вещества. Тази стойност на показателя се прилага само след като бъдат разработени технически насоки за контрол на този показател в съответствие с член 13, параграф 7. След това държавите членки могат да решат да използват един или и двата показателя „общо PFAS“ или „сума на PFAS“.
- **Сума на PFAS** 0,10 µg/l „Сумата на PFAS“ означава сумата от пер- и полифлуороалкилирани вещества, които се считат за проблемни по отношение на водата, предназначена за консумация от човека, изброени в приложение III, част Б, точка 3.

Показатели свързани със сградните водопроводни мрежи имащи отношение към оценката на здравният риск

- **Legionella** < 1 000 CFU/l Показатели от значение за оценката на риска съгласно стандарт EN ISO 11731.
- **Соматични колифаги** - EN ISO 10705-2 и EN ISO 10705-3. 50 (за необработената вода) Образоващи плака единици (PFU)/100 ml. Този показател се измерва, ако оценката на риска покаже, че това е подходящо. Ако в необработените води е установен в концентрации > 50 PFU/100 ml, следва да бъде анализиран след последователните етапи на обработка, за да се определи коефициентът на отстраняване (log) от бариерите на място и да се оцени дали рискът от проникване на патогенни вируси се държи под контрол в достатъчна степен.

- **Съществени промени на референтните стойности в съществуващи качествени показатели**
  - В директивата е променена МС за Антимон от 5 µg/l на 10 µg/l
  - В директивата е променена МС за Бор от 1 mg/l на 1,5 mg/l
  - В директивата е променена МС за Селен от 20 µg/l на 10 µg/l. За региони, в които геоложките условия могат да доведат до високи нива на селен в подземните води, се прилага стойност на показателя от 30 µg/l.
  - За хром, срокът за постигане на съответствие със стойността на показателя 25 µg/l е не по-късно от 12 януари 2036 г. Дотогава стойността на показателя за хром е 50 µg/l.
  - За олово, срокът за постигане на съответствие със стойността на показателя 5 µg/l е не по-късно от 12 януари 2036 г. Дотогава стойността на показателя за олово е 10 µg/l. След тази дата стойността на показателя 5 µg/l трябва да бъде достигната поне на мястото на хранене на вътрешната разпределителна мрежа. За целите на член 11, параграф 2, първа алинея, буква б) се прилага стойността на показателя от 5 µg/l при крана.
  - В директивата е променена МС за Електропроводимост от 2000 µS cm⁻¹ на 2500 µS cm⁻¹;
  - Показатели Калций и ОТ не са вече индикаторни показатели и не са нормирани;
  - Показатели от Наредба 9 „Брой колонии (микробно число) при 37°C“ и „Псевдомонас аеругиноза“ за вода, предназначена за продажба в бутилки, кутии или други опаковки - на мястото на бутилиране или наливане на водата в кутии или други опаковки (За вода по смисъла на чл. 6, ал. 1, т. 3.), вече не са нормирани в директивата;
  - Показател „Естествен уран“ от наредба 9, в директивата вече е „Уран“.

- Има въведени нови изисквания за минималното метрологично качество, изразено чрез характеристиката "неопределеност на измерването" записано в Наредба 9 и заложеното в ДИРЕКТИВА (ЕС) 2020/2184:
  - Добавено е изискване за 30 % неопределеност на измерването за показател акриламид;
  - Добавено е изискване за 40 % неопределеност на измерването за показатели хлорати и хлорити;- Постигаме го във всички концентрационни нива. В драфта на директивата, беше посочен процент- 30 %, постигаме и него.
  - Добавено е изискване за 30 % неопределеност на измерването за показател епихлорхидрин;- Постигаме във всички концентрационни нива.
  - Добавено е изискване за 50 % неопределеност на измерването за показател халооцетни киселини;
  - Повишен е изисквания минимален процента неопределеност за показател олово от 25% на 30%; - Постигаме във всички концентрационни нива и на двата апарата, постигахме и заложения в Наредба 9.
  - Добавено е изискване за 30 % неопределеност на измерването за показател Микроцистин-LR;
  - Понижен е изисквания минимален процента неопределеност за показател Полициклични ароматни въглеводороди от 50% на 40% ;
  - Повишен е изисквания минимален процента неопределеност за показател тетрахлоретен от 30% на 40%;- Постигаме го във всички концентрационни нива, постигахме и заложения в Наредба 9.
  - Добавено е изискване за 30 % неопределеност на измерването за показател Уран;- Постигаме във всички концентрационни нива.
  - Добавено е изискване за 50 % неопределеност на измерването за показател Винилхлорид;- Постигаме във всички концентрационни нива.

- **Допълнителни нови изисквания и разпоредби**

- **До 12 януари 2024 г.** Комисията приема делегирани актове в съответствие с член 21, за да допълва настоящата директива с методика за измерване на пластмасовите микрочастици с оглед на включването им в списъка за наблюдение, посочен в параграф 8 от настоящия член, след като бъдат изпълнени условията по същия параграф 7.
- **До 12 януари 2024 г.** Комисията установява технически насоки по отношение на методите за анализ на контрола на пер- и полифлуороалкилирани вещества по показателите „общо PFAS“ и „сума на PFAS“, включително границите на откриване, стойностите на показателите и честотата на пробовземането.
- Комисията приема актове за изпълнение, за да изготви и актуализира списък за наблюдение, който обхваща вещества или съединения, свързани с опасения на обществеността или научната общност за здравето („**списък за наблюдение**“), като фармацевтични продукти, съединения, нарушаващи функциите на ендокринната система, и пластмасови микрочастици. Веществата и съединенията се добавят към списъка за наблюдение, когато има вероятност да се намират във вода, предназначена за консумация от човека, и могат да представляват потенциален риск за здравето на човека.
- **Бета-естрадиол и нонилфенол** се включват в първия списък за наблюдение с оглед на вредното им действие върху ендокринната система и риска, който представляват за здравето на човека. Първият списък за наблюдение се приема до 12 януари 2022 г. В списъка за наблюдение се посочва ориентировъчна стойност за всяко вещество или съединение и когато е необходимо — възможен метод за анализ, който не води до прекомерни разходи. Държавите членки въвеждат изисквания за контрол по отношение на потенциалното наличие на веществата или съединенията, които са включени в списъка за наблюдение, в съответните точки от веригата на снабдяване с вода, предназначена за консумация от човека.

- **Допълнителни нови изисквания и разпоредби**

- До 12 януари 2026 г. държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че водата, предназначена за консумация от човека, отговаря на стойностите на показателите, определени в приложение I, част Б, за бисфенол А, хлорат, хлорит, халооцетни киселини, микроцистин-LR, общо PFAS, сума на PFAS и уран.
- Радиологични показатели от таблица Г1 и Г2 от наредба 9 не присъстват в директивата. В Директива 2013/51/Евратом се определят специални разпоредби за контрол на радиоактивни вещества във водата, предназначена за консумация от човека. Поради това в настоящата директива не следва да се определят стойности на показателите за радиоактивност.
- Задължителна оценка на риска и подход за управление от водосборния басейн до водопровода (в съответствие с плановете за безопасност на водата на СЗО);
- Изисквания към материали в контакт с вода (обща хармонизирана система за оценка)- изработените от олово компоненти в съществуващите вътрешни разпределителни системи,
- По-широка обществена информация за водата.
- Транспониране в държавите членки (в закони, подзаконови и административни разпоредби) до 12/01/2023 г.

• Внедрени промени

- Контролът на питейната вода е адаптиран към основните рискове и са предприети адекватни мерки за управлението на установените рискове по цялата водоснабдителна верига — от водосборния район, водочерпенето, пречистването, съхранението и разпределението до мястото на определяне на съответствието.
- Показателите **хлорати** , **хлорити**, **Legionella** и **Соматични колифаги** вече се изпълняват от ЛИК
- По отношение на съществените промени в МС на някои показатели и минималното изисквано метрологично качество, изразено чрез характеристиката "неопределеност на измерването", ЛИК е внедрил и използва подходящи инструментални методи, с които покрива изискванията. За целта е извършено вътрешно калибриране, верификация/валидиране на методите и оценка на неопределеността, отразена в протоколи за всеки метод ФК 7.2-1

Акредитация и дейност на ЛИК

EXECUTIVE AGENCY
BULGARIAN ACCREDITATION SERVICE

CERTIFICATE OF ACCREDITATION

BAS reg. № 50 ЛИ

From: 27.08.2021

Valid until: 12.03.2022

**SOFIYSKA VODA JSC
LABORATORY AND TESTING COMPLEX**

Management address:

Sofia 1618, Krasno Selo District, Interpred Business Center Tsar Boris, 159 Tsar Boris III blv, floors 2 and 3.

Laboratory addresses:

Office 1: Sofia Bunkera Residential District, 2 Hotniski vodopad Str., PO Box 1517, Bistritsa Drinking Water Treatment Plant

Office 2: Sofia, Benkovski Residential District, PO Box 1278, Sofia Waste Water Treatment Plant Kubratovo

UIC: 130175000

Scope of accreditation:

To perform testing of:

Office 1: Water – drinking, surface, ground, table, spring, mineral, waste, swimming pools. Sludge (from WWTP) – solid and liquid. Bleach. Aluminum-based coagulants.

Office 2: Water – drinking, surface, ground, table, spring, mineral, waste, swimming pools. Sludge (from WWTP) – solid and liquid. Treated biowaste. Soil. Iron (III) chloride. Aluminum-based coagulants.

To perform sampling of:

Office 1: Water – drinking, surface, ground, spring, mineral, swimming pools. Aluminum-based coagulants.

Office 2: Waste water. Sludge (from WWTP) – solid and liquid. Iron (III) chloride.

ACCREDITED ACCORDING TO БДС EN ISO/IEC 17025:2018

Order № A 519/27.08.2021 is an integral part of the Certificate of accreditation, 15 pages totally.

Date of initial accreditation: 09.02.2010

Date of reaccreditation: 12.03.2018

Executive director:
Eng. Irina Borislavova

BG 2 0 2 1 2 4 9

1797 Sofia, "Dr. GM Dimitrov" № 52 A, 7th floor
Tel.: ++359 2 9766401, Fax: ++359 2 9766415
e-mail: office@nab-bas.bg
<http://www.nab-bas.bg>

Sample taking Unit

- Sample taking and transportation
- Drinking water, surface water, groundwater, spring and mineral water
- Water from swimming pools
- Waste water; Sludge
- Iron(III) chloride
- Al based coagulants

Potable water Unit

- Chemical analyses
- Sensory analyses
- Biological analyses
- Control of products (Active chlorine in bleach, Al based coagulants)

Wastewater Unit

- Chemical analyses
- Biological analyses
- Parasitological analyzes of sludge
- Control of products (ferric chloride, Al based coagulants)

Logistics and sales Unit

- Sample registration & receiving
- Statistics
- Reports

Софийска вода

част от VEOLIA

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

28.6.2022
г.